

**Kura kurgu linnuala haudelinnustiku ja rändel
peatuvate ujupartide ning kurvitsaliste inventuur
2012. aastal**

Töö tellija: Eesti Ornitoloogiaühing

Aruande koostas: Mati Martinson

Sissejuhatus

Kura kurgu linnuala valitud linnuliikide inventuuri eesmärgiks oli inventeerida ja kaardistada kõik kaitsekorralduslikult oluliste linnuliikide pesitsusterritooriumid ja rändepeatuskogumid.

Eesti Ornitoloogiaühingu lähteülesanne oli järgmine:

1. Teostada Kura kurgu linnuala ranniku haudelinnustiku ja rändel peatuvate ujupartide ning kurvitsaliste inventuur.
2. Kanda kõikide kaitsekorralduslikult oluliste linnuliikide leiukohad vastava legendiga varustatud välitöökaardile või MapInfo kihile ja EELIS-sse sisestamiseks sobivasse andmevormi;
3. Anda inventeeritud liikide arvukushinnangud Kaugatoma-Lõu linnualal. Lisaks punktis 1 nimetatud inventeeritavatele liikidele hinnata linnuala tundva eksperdina oma teadmiste baasil ka teiste kaitsekorralduslikult oluliste linnuliikide arvukust.

Pesitsusloenduse arvukushinnangute andmisel võeti lisaks käesolevale inventuurile aluseks 2012. aasta haudelinnustiku loendused laidudel (Allirahu, Tombamaa, Kerju, Linnusita, Vesitükimaa, Abruka N-osa), kuna loenduse teostamine antud laidudel ei olnud selle töö lähteülesandeks, küll aga nõuti arvukusehinnangu andmist kogu Kura kurgu linnuala kohta.

Rändekogumite loenduse arvukusehinnangute andmisel võeti arvesse varasemaid Sõrve linnujaamas tehtud vaatluste tulemusi, kuna lähteülesandes antud rändevaatluste periood ei katnud kogu rändeperioodi.

Kuna Kura kurgu linnuala on selleks liialt suur, et Sõrve poolsaare rannikult vaadeldes näha ära avamerel, Abruka ja Allirahu-Tombamaa ümbruses peatuvaid rändekogumeid, tuleks nendele arvukushinnangutele juurde arvata laeva- ja lennuloendustega tehtud arvukusehinnangud.

Kasutatud meetodikad 2012. aastal

Loendusteks kasutati järgmisi meetodikaid:

1. **Rändel peatuvate rändekogumike loendus lõikude kaupa.** Loendused teostati ühtlaste ajavahemike järel kevadel 3 ja sügisel 5 loendust järgmiselt:
 1. loendus 15.-16. aprillil,
 2. loendus 28.-30. aprillil
 3. loendus 16.,19.,21.-22. mail,
 4. loendus 1. ja 3. augustil,
 5. loendus 17. ja 19. augustil,
 6. loendus 31. augustil ja 2. septembril,
 7. loendus 14. ja 16. septembril,
 8. loendus 13.-14. oktoobril.

2. **Kaitsekorralduslikult oluliste liikide pesitsusloendus.** Loendused toimusid 22., 23. ja 26. mail. Lisaks öölaulikue loendus 12.-13. juunil. Kaardistati kõik kaitsekorralduslikult oluliste linnuliikide territooriumid ja pesade asukohad.

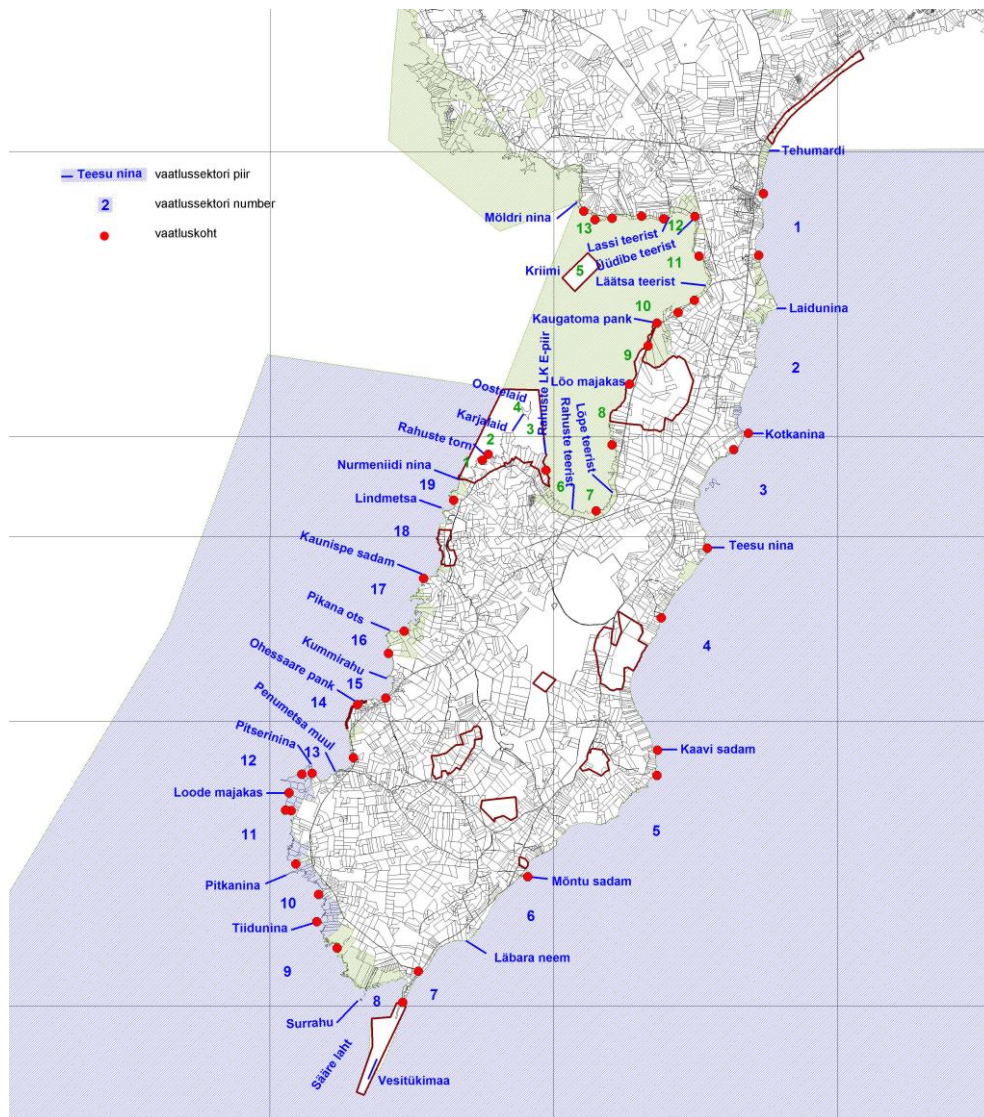
Tulemused

Pesitsevate paaride arvukushinnangud anti kogu Kura kurgu linnuala kohta, mis lähtusid antud linnuala alla jääva Kura kurgu hoiuala, Vesitükimaa hoiuala, Jaandi hoiuala, Kaunispe hoiuala ja Lindmetsa hoiuala loendustulemustest. Antud loendustulemused on esitatud eraldi failidena.

Haude- ja rändlinnustiku arvukushinnangud on näidatud lisades 1 ja 2.

Lisa 1. Kura kurgu linnuala haudelinnustiku loendusandmed ja arvukushinnangud.

Lisa 2. Kura kurgu linnuala rändekogumike loendusandmed ja arvukushinnangud.

Joonis 1. Kura kurgu linnuhoiuala ja Kaugatoma-Lõu linnuhoiuala rändeloenduspaigad ning vaatlussektorid.

Käesoleva aruande lisadena esitati järgmised failid:

1. Kura kurgu LA inventeerimise koondtabel 2012
2. Kura_kurgu_LA_KK_olulised_liigid_asukohad (EELISe andmetabeli taustaga)
3. Kura_kurgu_LA_linnuinventuur_EELISesse_elupaigad
4. Kura kurgu, Kaugatoma-Lõu, Mullutu-Loode rändeloenduspaigad kaardikiht
5. Kura kurgu, Kaugatoma-Lõu LA rändeloenduspaigad 2012 jpg fail
6. Rändeloenduspaigad_2012
7. Kura kurgu LA rändeloendus 2012
8. Kura kurgu hoiuala haudelinnustiku kaardikiht
9. Kura kurgu hoiuala haudelinnustiku loendus 2012
10. Kura kurgu hoiuala inventeerimise koondtabel 2012
11. Vesitükimaa hoiuala haudelinnustik 2012
12. Vesitükimaa hoiuala inventeerimise koondtabel 2012
13. Jaandi hoiuala haudelinnustiku loendus 2012
14. Jaandi hoiuala inventeerimise koondtabel 2012
15. Kaunispe hoiuala haudelinnustiku loendus 2012
16. Kaunispe hoiuala inventeerimise koondtabel 2012
17. Lindmetsa hoiuala haudelinnustiku loendus 2012
18. Lindmetsa hoiuala inventeerimise koondtabel 2012
19. Pesitsusloenduse marsruudid kaardikiht

Lisa 1. Kura kurgu linnuala haudelinnustiku loendusandmed ja arvukushinnangud.

Liik	Arvukus (paari pesitsemas)			
	Loendus		Hinnang	
	Min	Max	Min	Max
1	2	3	4	5
Punakurk-kaur (<i>Gavia stellata</i>)				
Järvekaur (<i>G. arctica</i>)				
Tuttpütt (<i>Podiceps cristatus</i>)				
Hallpõsk-pütt (<i>P. grisegena</i>)	1	1	1	2
Sarvikpütt (<i>P. auritus</i>)	0			
Kormoran (<i>Phalacrocorax carbo</i>)	3040	3040	2500	3100
Hüüp (<i>Botaurus stellaris</i>)				
Hallhaigur (<i>Ardea cinerea</i>)	50			
Must-toonekurg (<i>Ciconia nigra</i>)				
Valge-toonekurg (<i>C. ciconia</i>)				
Külmnökk-luik (<i>Cygnus olor</i>)	62	62	60	70
Väikeluik (<i>C. columbianus</i>)				
Laululuik (<i>C. cygnus</i>)	1	1	1	2
Rabahani (<i>Anser fabalis</i>)				
Suur-laukhani (<i>A. albifrons</i>)				
Väike-laukhani (<i>A. erythropus</i>)				
Hallhani (<i>A. anser</i>)	18	18	20	30
Valgepõsk-lagle (<i>Branta leucopsis</i>)				
<i>Mustlagle (<i>B. bernicla</i>)</i>				
Viupart (<i>Anas penelope</i>)				
Rääkspart (<i>A. strepera</i>)	41	41	40	50
Piilpart (<i>A. crecca</i>)	11	11	10	15
Sinikael-part (<i>A. platyrhynchos</i>)	41	41	40	60
Soopart (<i>A. acuta</i>)				
Rägapart (<i>A. querquedula</i>)	2	2	2	3
Luitsnökk-part (<i>A. clypeata</i>)	9	9	10	20
Punapea-vart (<i>Aythya ferina</i>)				
Tuttvart (<i>A. fuligula</i>)	8	8	10	20
Merivart (<i>A. marila</i>)				
Hahk (<i>Somateria mollissima</i>)	30	30	30	40
Kirjuhahk (<i>Polysticta stelleri</i>)				
Aul (<i>Clangula hyemalis</i>)				
Mustvaeras (<i>Melanitta nigra</i>)				
Tõmmuvaeras (<i>M. fusca</i>)				
Sõtkas (<i>Bucephala clangula</i>)				
Väikekoskel (<i>Mergus albellus</i>)				
Rohukoskel (<i>M. serrator</i>)	3	3	3	5

Jääkoskel (<i>M. merganser</i>)	14	14	15	20
Herilaseviu (<i>Pernis apivorus</i>)				
Merikotkas (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	3	3	3	3
Madukotkas (<i>Circaetus gallicus</i>)				
Roo-loorkull (<i>Circus aeruginosus</i>)			1	2
Välja-loorkull (<i>C. cyaneus</i>)				
Soo-loorkull (<i>C. pygargus</i>)				
Kanakull (<i>Accipiter gentilis</i>)				
Raudkull (<i>A. nisus</i>)				
Hiireviu (<i>Buteo buteo</i>)				
Karvasjalg-viu (<i>B. lagopus</i>)				
Väike-konnakotkas (<i>Aquila pomarina</i>)				
Suur-konnakotkas (<i>A. clanga</i>)				
Kaljukotkas (<i>A. chrysaetos</i>)				
Kalakotkas (<i>Pandion haliaetus</i>)				
Tuuletallaja (<i>Falco tinnunculus</i>)				
Väikepistrik (<i>F. columbarius</i>)				
Rabapistrik (<i>F. peregrinus</i>)				
Laanepüü (<i>Bonasa bonasia</i>)				
Rabapüü (<i>Lagopus lagopus</i>)				
Teder (<i>Tetrao tetrix</i>)*				
Metsis (<i>T. urogallus</i>)*				
Nurmkana (<i>Perdix perdix</i>)				
Rooruik (<i>Rallus aquaticus</i>)	1	1	1	3
Täpikhuik (<i>Porzana porzana</i>)			1	3
Väikehuik (<i>P. parva</i>)				
Rukkirääk (<i>Crex crex</i>)	14	14	15	20
Lauk (<i>Fulica atra</i>)	4	4	4	5
Sookurg (<i>Grus grus</i>)	12	12	10	15
Naaskelnokk (<i>Recurvirostra avosetta</i>)	8	8	8	10
Väiketüll (<i>Charadrius dubius</i>)	1	1	1	2
Liivatüll (<i>C. hiaticula</i>)	37	37	40	50
Rüüt (<i>Pluvialis apricaria</i>)				
Plüü (<i>P. squatarola</i>)				
Kiivitaja (<i>Vanellus vanellus</i>)	25	25	25	30
Suurisla (<i>Calidris canutus</i>)				
Leeterisla (<i>C. alba</i>)				
Väikerisla (<i>C. minuta</i>)				
Värbrisla (<i>C. temminckii</i>)				
Kõvernokk-risla (<i>C. ferruginea</i>)				
Meririsla (<i>C. maritima</i>)				
Risla (<i>C. alpina</i>)	4	4	4	5
Plütt (<i>Limicola falcinellus</i>)				
Tutkas (<i>Philomachus pugnax</i>)*				
Mudanep (<i>Lymnocyptes minimus</i>)				
Rohunepp (<i>Gallinago media</i>)*				

Mustsaba-vigle (<i>Limosa limosa</i>)				
Vöotsaba-vigle (<i>L. lapponica</i>)				
Väikekoovitaja (<i>Numenius phaeopus</i>)				
Suurkoovitaja (<i>N. arquata</i>)				
Tumetilder (<i>Tringa erythropus</i>)				
Punajalg-tilder (<i>T. totanus</i>)	40	40	40	50
Heletilder (<i>T. nebularia</i>)				
Mudatilder (<i>T. glareola</i>)				
Kivirullija (<i>Arenaria interpres</i>)	1	1	1	2
Veetallaja (<i>Phalaropus lobatus</i>)				
Väikekajakas (<i>Larus minutus</i>)				
Naerukajakas (<i>L. ridibundus</i>)	6	6	5	10
Kalakajakas (<i>L. canus</i>)	106	106	100	120
Tõmmukajakas (<i>L. fuscus</i>)			1	3
Räuskiir (<i>Sterna caspia</i>)	38	38	35	40
Tutt-tiir (<i>S. sandvicensis</i>)	5	5	5	6
Jõgitiir (<i>S. hirundo</i>)	169	169	150	170
Randtiir (<i>S. paradisaea</i>)	259	259	250	300
Väiketiiir (<i>S. albifrons</i>)	29	29	25	30
Mustviires (<i>Chlidonias niger</i>)				
Alk (<i>Alca torda</i>)				
Krüüsel (<i>Cephus grylle</i>)				
Õõnetuvi (<i>Columba oenas</i>)				
Kassikakk (<i>Bubo bubo</i>)				
Värbkakk (<i>Glaucidium passerinum</i>)				
Händkakk (<i>Strix uralensis</i>)				
Sooräts (<i>Asio flammeus</i>)				
Karvasjalg-kakk (<i>Aegolius funereus</i>)				
Õösorr (<i>Caprimulgus europaeus</i>)				
Jäälind (<i>Alcedo atthis</i>)				
Siniraag (<i>Coracias garrulus</i>)				
Vaenukägu (<i>Upupa epops</i>)				
Väänkael (<i>Jynx torquilla</i>)	3	3		
Hallpea-rähn (<i>Picus canus</i>)				
Roherähn (<i>P. viridis</i>)				
Musträhn (<i>Dryocopus martius</i>)				
Valgeselg-kirjurähn (<i>D. leucotos</i>)				
Väike-kirjurähn (<i>D. minor</i>)				
Kolmvarvas-rähn (<i>Picoides tridactylus</i>)				
Tuttlõoke (<i>Galerida cristata</i>)				
Nõmmelõoke (<i>Lullula arborea</i>)				
Kaldapääsuke (<i>Riparia riparia</i>)				
Nõmmekiur (<i>Anthus campestris</i>)				
Randkiur (<i>A. petrosus</i>)				
Sinirind (<i>Luscinia svecica</i>)				
Rästas-roolind (<i>Acrocephalus arundinaceus</i>)	1	1	1	2

Vööt-põõsalind (Sylvia nisoria)	31	31	30	50
Väike-kärbsenäpp (Ficedula parva)				
Punaselg-õgija (Lanius collurio)	37	37	40	50
Hallõgija (L. excubitor)				
Koldvint (Serinus serinus)				
Männi-käbilind (Loxia pytyopsittacus)				
Pöldtsiitsitaja (Emberiza hortulana)				

Lisa 2. Kura kurgu linnuala rändekogumike loendusandmed ja arvukushinnangud.

Liik	Arvukus (isendeid)			
	Loendus rändekogumid Sõrve poolsaar		Hinnang rändekogumid Kura kurgu LA	
	Min	Max	Min	Max
Punakurk-kaur (Gavia stellata)	5	5	13000 Sõrve linnujaam	lennuloendus, laevaloendus
Järvekaur (G. arctica)	1	105	lennuloendus, laevaloendus	lennuloendus, laevaloendus
Tuttpütt (Podiceps cristatus)	4	34	200	400
Hallpõsk-pütt (P. grisegena)	4	5	10	40
Sarvikpütt (P. auritus)	2	2	2	5
Kormoran (Phalacrocorax carbo)	99	2465	5000	10000
Hüüp (Botaurus stellaris)				
Hallhaigur (Ardea cinerea)	6	37	50	100
Must-toonekurg (Ciconia nigra)				
Valge-toonekurg (C. ciconia)				
Kühmnokk-luik (Cygnus olor)	96	1440	1500	2000
Väikeluik (C. columbianus)	0	0	30	100
Laululuik (C. cygnus)	1	11	30	100
Rabahani (Anser fabalis)	0	0	50	120
Suur-laukhani (A. albifrons)	1	1	50	100
Väike-laukhani (A. erythropus)				
Hallhani (A. anser)	5	148	300	500
Valgepõsk-lagle (Branta leucopsis)	39	99	5000	25000
<i>Mustlagle (B. bernicla)</i>	20	20	20	50
Viupart (Anas penelope)	3	216	1000	2000
Rääkspart (A. strepera)	2	89	100	200
Piilpart (A. crecca)	9	326	500	1000
Sinikael-part (A. platyrhynchos)	44	707	1000	2000
Soopart (A. acuta)	2	32	50	200
Rägapart (A. querquedula)	4	4	4	10
Luitsnokk-part (A. clypeata)	2	121	150	200

Punapea-vart (<i>Aythya ferina</i>)			10	20
Tuttvart (<i>A. fuligula</i>)	3	56	1000	1500
Merivart (<i>A. marila</i>)	10	12	500	1000
Hahk (<i>Somateria mollissima</i>)	2	3450	48000 Sõrve linnujaam	50000
Kirjuhahk (<i>Polysticta stelleri</i>)			0	5
Aul (<i>Clangula hyemalis</i>)	1	8180	lennuloendus, laevaloendus	lennuloendus, laevaloendus
Mustvaeras (<i>Melanitta nigra</i>)	45	25928	55000 Sõrve linnujaam	lennuloendus, laevaloendus
Tõmmuvaeras (<i>M. fusca</i>)	1	1	lennuloendus, laevaloendus	lennuloendus, laevaloendus
Sõtkas (<i>Bucephala clangula</i>)	9	7645	7000	10000
Väikekoskel (<i>Mergus albellus</i>)	2	2	100	350
Rohukoskel (<i>M. serrator</i>)	1	187	500	1000
Jääkoskel (<i>M. merganser</i>)	65	183	200	400
Herilaseviu (<i>Pernis apivorus</i>)				
Merikotkas (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	3	13	10	30
Madukotkas (<i>Circaetus gallicus</i>)				
Roo-loorkull (<i>Circus aeruginosus</i>)	1	3	5	10
Välja-loorkull (<i>C. cyaneus</i>)				
Soo-loorkull (<i>C. pygargus</i>)				
Kanakull (<i>Accipiter gentilis</i>)				
Raudkull (<i>A. nisus</i>)				
Hiireviu (<i>Buteo buteo</i>)				
Karvasjalg-viu (<i>B. lagopus</i>)				
Väike-konnakotkas (<i>Aquila pomarina</i>)				
Suur-konnakotkas (<i>A. clanga</i>)				
Kaljukotkas (<i>A. chrysaetos</i>)				
Kalakotkas (<i>Pandion haliaetus</i>)	1	1	1	2
Tuuletallaja (<i>Falco tinnunculus</i>)				
Väikepistrik (<i>F. columbarius</i>)				
Rabapistrik (<i>F. peregrinus</i>)				
Laanepüü (<i>Bonasa bonasia</i>)				
Rabapüü (<i>Lagopus lagopus</i>)				
Teder (<i>Tetrao tetrix</i>)*				
Metsis (<i>T. urogallus</i>)*				
Nurmkana (<i>Perdix perdix</i>)				
Rooruik (<i>Rallus aquaticus</i>)	1	1	1	3
Täpikhuik (<i>Porzana porzana</i>)				
Väikehuik (<i>P. parva</i>)				
Rukkirääk (<i>Crex crex</i>)				
Lauk (<i>Fulica atra</i>)	1	12	100	300
Sookurg (<i>Grus grus</i>)	1	18	20	50
Naaskelnokk (<i>Recurvirostra avosetta</i>)	6	24	20	50

Väiketüll (<i>Charadrius dubius</i>)	1	4	10	30
Liivatüll (<i>C. hiaticula</i>)	7	42	100	300
Rüüt (<i>Pluvialis apricaria</i>)	1	10	10	40
Plüü (<i>P. squatarola</i>)	2	16	200	350
Kiivitaja (<i>Vanellus vanellus</i>)	1	39	50	150
Suurisla (<i>Calidris canutus</i>)	8	8	500	1000
Leeterisla (<i>C. alba</i>)	2	7	20	40
Väikerisla (<i>C. minuta</i>)	1	27	10	30
Värbrisla (<i>C. temminckii</i>)	1	1	10	50
Kõvernokk-risla (<i>C. ferruginea</i>)	3	7	20	50
Meririsla (<i>C. maritima</i>)	0	0	10	25
Risla (<i>C. alpina</i>)	25	110	1000	4000
Plütt (<i>Limicola falcinellus</i>)	0	0	5	15
Tutkas (<i>Philomachus pugnax</i>)*	12	250	100	200
Mudanepp (<i>Lymnocyptes minimus</i>)	0	0	5	10
Rohunepp (<i>Gallinago media</i>)*				
Mustsaba-vigle (<i>Limosa limosa</i>)			1	5
Vöötsaba-vigle (<i>L. lapponica</i>)	1	7	100	500
Väikekoovitaja (<i>Numenius phaeopus</i>)	2	30	20	40
Suurkoovitaja (<i>N. arquata</i>)	1	8	50	100
Tumetilder (<i>Tringa erythropus</i>)	1	22	50	150
Punajalg-tilder (<i>T. totanus</i>)	2	21	30	60
Heletilder (<i>T. nebularia</i>)	1	91	100	200
Mudatilder (<i>T. glareola</i>)	2	14	50	150
Kivirullija (<i>Arenaria interpres</i>)	5	23	10	30
Veetallaja (<i>Phalaropus lobatus</i>)	0	0	0	7
Väikekajakas (<i>Larus minutus</i>)	1	11	1000	1500
Naerukajakas (<i>L. ridibundus</i>)	142	1010	1000	2000
Kalakajakas (<i>L. canus</i>)	243	2376	4000	7000
Tõmmukajakas (<i>L. fuscus</i>)	1	6	5	10
Räusktiir (<i>Sterna caspia</i>)	2	13	10	20
Tutt-tiir (<i>S. sandvicensis</i>)	1	157	200	500
Jõgitüür (<i>S. hirundo</i>)	1	324	300	500
Randtiir (<i>S. paradisaea</i>)	4	367	300	600
Väiketüür (<i>S. albifrons</i>)	1	10	20	50
Mustviires (<i>Chlidonias niger</i>)			1	5
Alk (<i>Alca torda</i>)			30	50
Krüüsel (<i>Cepphus grylle</i>)			10	25
Õõnetuvi (<i>Columba oenas</i>)			10	50
Kassikakk (<i>Bubo bubo</i>)				
Värbkakk (<i>Glaucidium passerinum</i>)				
Händkakk (<i>Strix uralensis</i>)				
Sooräts (<i>Asio flammeus</i>)			1	5
Karvasjalg-kakk (<i>Aegolius funereus</i>)				
Õösorr (<i>Caprimulgus europaeus</i>)				
Jäälind (<i>Alcedo atthis</i>)				

Siniraag (Coracias garrulus)				
Vaenukägu (Upupa epops)				
Väänkael (Jynx torquilla)				
Hallpea-rähn (Picus canus)				
Roherähn (P. viridis)				
Musträhn (Dryocopus martius)				
Valgeselg-kirjurähn (D. leucotos)				
Väike-kirjurähn (D. minor)				
Kolmvarvas-rähn (Picoides tridactylus)				
Tuttlõoke (Galerida cristata)				
Nõmmelõoke (Lullula arborea)				
Kaldapääsuke (Riparia riparia)				
Nõmmekiur (Anthus campestris)				
Randkiur (A. petrosus)	2	2	1	2
Sinirind (Luscinia svecica)				
Rästas-roolind (Acrocephalus arundinaceus)			1	5
Vööt-põõsalind (Sylvia nisoria)			10	20
Väike-kärbsenäpp (Ficedula parva)				
Punaselg-õgija (Lanius collurio)			10	20
Hallõgija (L. excubitor)			10	20
Koldvint (Serinus serinus)				
Männi-käbilind (Loxia pytyopsittacus)				
Põldtsiitsitaja (Emberiza hortulana)				